CONSTRUCȚIA *CA* + GERUNZIU ÎN LIMBA ROMÂNĂ ŞI ECHIVALENTELE SALE ÎN LIMBA BULGARĂ

Vania Nakova

Obiectul prezentei cercetări îl constituie construcția *ca* + gerunziu, care reprezintă o întrebuințare prepoziționlă a gerunziului în poziția de predicativ suplimentar. Scopul analizei este de a se stabili caracteristicile sintactice ale regentului verbal şi celui nominal al gerunziului, tipologia complinirilor sale şi corespondențele construcției în limba bulgară. Vom acorda atenție şi unor restricții cu privire la comportamentul gerunziului, precum şi la necesitatea folosirii prepoziției *ca*.

În limbajul publicistic, precum şi în alte stiluri ale limbii române culte, se întâlnesc adeseori enunțuri de tipul: *... este considerat ca fiind cel mai bun pretendent; s-a arătat ca fiind capabil…; este indicat ca având un rol…* etc. Aceste structuri au două elemente principale: o formă verbală, care servește ca regent al construcției, şi un grup format în jurul unui gerunziu. Grupul gerunzial este introdus prin prepoziția *ca* şi este urmat, în mai toate cazurile, de cel puțin o complinire. Întregul grup ocupă poziția sintactică de predicativ suplimentar[1].

Poziția sintactică de predicativ suplimentar este una dintre realizările funcționale ale gerunziului, cu sau fără adjuncți (de ex.: *O văd trecând pe **stradă***.). Gramatica menționează că toate clasele lexico-gramaticale se pot actualiza în această poziție (*Gramatica*, vol.II, p.300). Totuşi, putem preciza că poziția este preponderent nominală – în această poziție se află cel mai des substantivul, adjectivul, pronumele şi formele verbale nepersonale. Realizările pot fi nepredicative (pe lângă cele enumerate mai sus se aşează şi adverbul şi interjecția, ambele având o frecvență scăzută) şi predicative (printr-o propoziție subordonată).

[1] Folosim denumirea acceptată, de *Gramatica limbii române*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

Întreaga construcție, începând cu particula *ca,* poate fi înlocuită printr-un nume sau un grup nominal, cu sau fără prepoziție, în funcție de verbul regent, sau printr-un substitut, urmat de o propoziție atributivă:

a. El este considerat *ca fiind un om bun.*
a1. El este considerat (drept) *un om bun*.
b. S-a dovedit *ca fiind un mare lider*.
b1. S-a dovedit *un mare lider*.
c. Este indicat *ca având o mare importanță*.
c1. Este indicat *ca unul care are o mare importanță.*

Aşadar, putem distinge două variante ale realizării predicativului suplimentar prin gerunziu: 1) în mod direct, când grupul gerunzial urmează imediat verbul regent, şi 2) în mod mijlocit, când grupul gerunzial este introdus prin prepoziția *ca*.

Se impune întrebarea de ce în cea de-a doua situație se simte nevoia de a se realiza legătura prin prepoziție. Vom examina două ipoteze: 1) prepoziția este cerută de verbul regent sau 2) prepoziția este cerută de grupul gerunzial.

Pe de o parte, apariția prepoziției este justificată de particularitățile semantice ale verbului regent. De exemplu:

Îl văd venind pe stradă. (percepție fizică)
Îl văd ca venind din altă lume/ în locul fostului ministru. (percepție mentală)

Pe de altă parte, gerunziile unor verbe apar foarte rar sau deloc în context neprepozițional. De exemplu, gerunziul verbului *a fi*:

**Îl văd fiind obosit/ succesorul fostului ministru*.
**Îl văd având mare noroc*.
Îl văd ca fiind succesorul fostului ministru.[1]

În *Gramatica limbii române* se fac următoarele precizări: „Construcțiile în care gerunziul este precedat de particula *ca* reprezintă realizări ale funcției sintactice de predicativ suplimentar. Aparent, sunt două tipuri principiale: al calității: *S-a prezentat ca fiind doctor*. („ca unul/ceva/cineva/ care este…") şi al comparației: *Se poartă ca având de*

[1] Este necesar să luăm în considerare şi compatibilitatea semantică şi aspectuală dintre regent şi gerunziu.

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

plătit o poliță. („ca şi cum ar avea…"). De fapt, în ambele situații construcția gerunzială desemnează o ipostază prezentată ca ipoteză, prin comparație ireală (non-factiv sau contra-factiv)*"* (*Gramatica,* vol.I, p.533).

Considerăm că delimitarea acestor două tipuri rezultă din semantica verbului regent (*a se prezenta/ a se purta*), şi nu se referă direct la comportamentul gerunziului şi complinirile lui. În ceea ce priveşte aspectul ireal, de ipoteză, al construcției, credem că aceasta se datorează de asemenea semanticii regentului verbal. Luăm în considerare încă un exemplu: *S-a dovedit ca fiind un om cinstit*, care poate fi parafrazat în următorul fel: *A dovedit că este un om cinstit*. Este evident că această construcție nu conține în toate cazurile aspectul de ipoteză şi irealitate, iar forma gerunzială poate avea un rol pur gramatical – de copulă, în cazul verbului *a fi*, sau poate echivala cu o propoziție relativă redusă, a cărei expansiune s-ar realiza prin modul indicativ.

Gramatica Academiei Române adaugă, mai departe, şi o clasificare semantică a verbelor care pot alcătui astfel de structuri: 1) verbe de opinie şi evaluare – *a considera, a socoti, a crede, a (re)cunoaşte* etc. şi 2) verbe care descriu provocarea unei impresii – *a suna, a apărea, a arăta, a prezenta, a releva, a imagina, a descrie* etc. (*Gramatica*, vol.I, p.534). Materialul lingvistic adunat pentru a servi cercetării de față a arătat că verbele regente sunt, în mai toate cazurile, verbe de procese cognitive, de apreciere, de prezentare, de observare, de acceptare etc., de pildă: *a considera, a (se) arăta, a se dovedi, a se remarca, a apărea, a indica, a cataloga* etc. Exemplele folosite sunt extrase de pe internet în mod arbitrar.

Trăsătura sintactică distinctivă a predicativului suplimentar îl constituie faptul că acesta se raportează concomitent la un nominal (nominalul avansat[1]) şi la verbul regent. Această dublă subordonare se observă în două direcții. Guvernarea din partea verbului se manifestă prin controlul asupra subiectului gerunziului, care poate coincide cu subiectul verbului sau cu obiectul direct, iar în cazul în care regentul este o formă verbală nepersonală sau un abstract verbal – şi cu un obiect indirect, prepozițional sau cu un atribut. Guvernarea din partea numelui avansat se manifestă în mod formal, prin acord, în cazurile în care gerunziul apare la diateza pasivă. Când serveşte ca o copulă în combinație cu o formă flexibilă (adjectiv, participiu, unele numerale), acordul cu numele avansat se impune formei flexibile.

[1] Termen folosit în *Gramatica limbii române*, *ed.cit.*

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

În *Gramatica limbii române* sunt indicate şi unele limitări combinatorii ale gerunziului din aceste construcţii: „gerunziul apare întotdeauna postpus faţă de verbul regent, nu poate fi izolat şi nu poate avea un subiect exprimat, în schimb, poate fi pasivizat sau trecut la forma negativă" (*Gramatica*, vol.I, p.534).

- Regentul verbal al construcţiei poate fi:

1. O formă verbală personală:

1.1. 1.1. La diateza activă:

Marcaţi toate mesajele ***ca fiind citite***.

Interesant este faptul că, deşi mai puţin de 1% *au indicat* Spania ***ca fiind*** cea mai profitabilă ţară membră UE…

Totul este răstălmăcit, inclusiv declaraţiile martorilor, şi în încheierea de şedinţă *apar* vorbele ţeparului ***ca fiind*** reale şi dovedite cu acte.

1.2. La diateza reflexivă:

Ea *s-a arătat* ***ca fiind*** o femeie foarte înţeleaptă şi chiar a afirmat că i-ar ierta lui Silviu o aventură, dacă acesta s-ar întoarce acasă…

Aproximativ 30 de ani mai târziu, prietenia dintre Spielberg şi Williams *s-a dovedit* ***ca fiind*** una dintre cele mai durabile şi credincioase colaborări…

1.3. La diateza pasivă:

14 februarie *este cunoscută* ***ca fiind*** ziua universală a îndrăgostiţilor.

Dacă copilul *este înregistrat* ***ca având*** handicap nu mai trebuie depus alt dosar.

Sistemul obiectiv, în conformitate cu care dreptul comercial *este considerat* ***ca având*** drept obiect normele juridice „aplicabile comerţului"…

Trebuie subliniat faptul că aceste texte nu *sunt considerate* ***ca putând*** fi complet înţelese fără legarea lor de restul textelor biblice.

2. Un participiu:

Reexaminarea dispoziţiilor *constatate* ***ca fiind*** neconstituţionale din Legea privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri.

Stingătoarele „China Export" - *vândute* ***ca fiind*** „made in C.E.".

Pentru a verifica respectarea prevederilor şi condiţiilor impuse operatorilor *desemnaţi* ***ca având*** putere semnificativă pe piaţa serviciilor de comunicaţii…

BDD-A24298 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

3. Un participiu substantivizat:

Dintre *cei recunoscuți* ***ca având*** probleme de sănătate mintală marea majoritate suferă de anxietate sau depresie.

... şi *cei considerați* ***ca putând*** fi uşor reeducați, vor putea desfăşura activități lucrative şi socio-lucrative…

4. Un substantiv verbal:

În Franța, *recunoaşterea* unei asociații ***ca fiind*** de utilitate publică se face în funcție de scopul şi activitatea efectivă a asociației respective.

5. Un gerunziu (ar fi posibil, cu toate că se evită din cauza repetării formei):

…*considerându-se* ***ca având*** un rol important... (exemplul meu)

Regentul verbal poate fi nu numai un verb la un mod personal, ci şi o formă verbală nepersonală, chiar şi un substantiv de proveniență verbală. Pentru a respecta termenii sintaxei, trebuie să precizăm că, în cazul din urmă, nu putem vorbi despre funcția de predicativ suplimentar (fiindcă lipseşte un predicat propriu-zis), ci de funcția de atribut prepozițional în cadrul grupului nominal (*recunoaşterea* unei asociații ***ca fiind*** de utilitate publică*; vândute* ***ca fiind*** „made in C.E.”).

- Regentul nominal (nominalul avansat) al construcției poate fi:

1. Un nume în cazul nominativ (funcția de subiect):

Standardizarea este recunoscută astăzi ***ca fiind*** disciplina esențială pentru toți agenții economici.

Ea s-a arătat ***ca fiind*** o femeie foarte înteleaptă…

Texas este unul din statele *care* pot fi considerate ***ca aparținând*** atât Vestului, cât şi Estului Statelor Unite ale Americii.

Funcția de nume predicativ al numelui regent este posibilă numai în cazul în care verbul regent apare la o formă nepersonală:

El este *elevul,* considerat ***ca fiind*** cel mai talentat. (exemplul meu)

2. Un nume în cazul acuzativ (funcția de obiect direct):

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

Marcați *toate mesajele* ***ca fiind citite****.*
Interesant este faptul că deşi mai puțin de 1% au indicat *Spania* ***ca fiind*** cea mai profitabilă țară membră UE…

3. Un nume în cazul dativ (funcția de obiect indirect):

... şi condițiilor impuse *operatorilor* desemnați ***ca având*** putere semnificativă pe piața serviciilor de comunicații…

4. Un nume în cazul genitiv (funcția de atribut):

În Franța, recunoaşterea *unei asociații* ***ca fiind*** de utilitate publică se face în funcție de scopul şi activitatea efectivă a asociației respective.

5. Un grup prepozițional (funcția de obiect prepozițional):

Cu diferența însă că nu se mai vorbeşte *despre anii respectivi* ***ca aparținând*** „generației”...

Exemplele culese arată că funcțiile 3, 4, 5 al numelui regent, precum şi funcția de nume predicativ sunt posibile numai în cazul în care verbul regent apare la o formă nepersonală.

- Complinirile gerunziului

Gerunziul, cu toate că este lipsit de putere predicativă, păstrează unele caracteristici verbale şi funcționează ca un centru verbal al grupului. El îşi menține şi valența sintactică, care determină apariția anumitor compliniri (argumente şi adjuncți). După cum am menționat mai sus, gerunziul apare, în mai toate cazurile, însoțit de cel puțin o complinire. Un exemplu, inclus în *Gramatică*, arată că gerunziul poate apărea şi singur (cu un complment *nul*):

Şi cei două sute, deşi din toate domeniile, sunt deja recunoscuți de toți *ca maritând.* (*Gramatica,* vol.I, p.533)

Gerunziul, în funcție de capacitățile combinatorii ale verbului din care provine, poate primi următoarele compliniri (argumente şi adjuncți):

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

1. Nume predicativ:

... s-a arătat ***ca fiind*** *o femeie…*

2. Complement direct (chiar şi exprimat printr-o formă verbală nepersonală):

... cei consideraţi ***ca putând*** *fi uşor reeducaţi…*
... este înregistrat ***ca având*** *handicap…*

3. Complement indirect:

... s-au declarat ***ca aparţinând*** *minorităţii respective*

4. Complement prepoziţional:

... sunt caracterizate prin Constituţie ***ca ţinând*** *de domeniul legii…*
... este mentionata pentru prima data in documente ***ca datand*** *din anul …*

5. Adjunct circumstanţial:

... era considerată ***ca venind*** *din exterior…*

Forma gerunzială, însăşi, poate fi la diateza activă, pasivă sau reflexivă:

1... acest website nu va fi considerat ***ca oferind*** vreo licenţă...
2. ... o sumă a fost scoasă ***ca nefiind justificată*** pentru recuperare...
3. Papuloza bowenoidă este recunoscută ***ca prezentându-se*** în regiunea...

- Variantele de traducere a construcţiei în limba bulgară

Alegerea variantei de traducere a construcţiei în limba bulgară depinde de două aspecte: corespondenţele formei gerunziale în limba bulgară şi corespondenţele poziţiei sintactice, realizate la nivelul propoziţiei şi la nivelul frazei.

I. Particularităţi ale gerunziului:
Vom delimita următoarele cazuri:

BDD-A24298 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

1) gerunziul verbului *a fi*, folosit ca copulă: în limba bulgară copula se suprimă şi întreaga construcţie se traduce printr-un grup prepoziţional-nominal: *Ea s-a arătat **ca fiind** o femeie foarte înţeleaptă -> Тя се показа* **като** много мъдра жена.[1]

2) gerunziul negativ al verbului *a fi*, folosit ca copulă: corespondenţa poate fi aleasă dintre participiul prezent activ al altui verb cu o semnificaţie apropiată sau o propoziţie subordonată (cauzativă, de mod etc.): *respinge acţiunea **ca nefiind** de competenţa instanţelor române...> отхвърля действието като* неотнасящо се до компетенцията *на…* sau *отхвърля действието,* тъй като не е от компетенцията *на…*

3) gerunziul pasiv: se traduce printr-un participiu trecut pasiv: *Marcaţi toate mesajele **ca fiind citite**. > Маркирайте всички съобщения* **като** прочетени.

4) gerunziul reflexiv: se traduce prin participiul prezent activ reflexiv *…este recunoscută **ca prezentându-se** în regiunea… -> …е позната* като появяваща се *в областта …*

5) gerunziul verbelor impersonale: din cauza imposibilităţii verbelor impersonale de a forma un participiu prezent activ, se traduc prin propoziţie subiectivă (după reflexivizarea regentului dacă este in pasiv*): … erau considerate **ca trebuind** să facă parte din noul stat. -> *…бяха смятани за* нетрябващи *да бъдат част от новата държава. -> …(за тях) се смяташе,* че не трябва *да бъдат част от новата държава.*

6) gerunziul celorlalte verbe: se traduc în bulgară prin participiul prezent activ: *sunt caracterizate prin Constituţie **ca ţinând** de domeniul legii -> са характеризирани от Конституцията* като **принадлежащи** *към сферата на закона.*

II. Modele transformaţionale:

Construcţia se poate parafraza în câteva moduri:

1) …este considerat ca fiind/având… = *…este considerat ca cel care este/ are…*
…смятан е за (този/такъв, който) (имащ)…

[1] În cazul gerunziului verbului *a fi* nu există posibilitate de a fi tradus prin participiul prezent al verbului *съм = a fi*. Verbul *съм* arată unele deosebiri cu privire la alcătuirea formelor nepersonale: participiul prezent activ *бъдещ* a trecut în clasa lexico-gramaticală a adjectivelor, cu sensul 'viitor', iar participiul adverbial (gerunziul) *бидейки* este o formă arhaică.

BDD-A24298 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

Funcția sintactică este de predicativ suplimentar.

Selecția prepoziției se impune de verbul regent - *смятан е <u>за</u> / познат е <u>като</u>.*

2) *... este considerat ca fiind/ având ...= ...este considerat că este/are ...*
...смятан е, че е/има...

Funcția propoziției subordonate este predicativă suplimentară.

3) *... este considerat ca fiind/ având ...=...(despre el) se consideră că este/are...*
...(за него) се смята, че е/има...

Propoziția subordonată are funcția de subiectivă.

Prin urmare, putem conchide că traducerea în limba bulgară a construcției arată câteva particularități. În majoritatea cazurilor, gerunziul, în afară de cazul lui *fiind*, se traduce prin forma participiului prezent activ, asemănător gerunziului atributiv din grupul nominal, adică gerunziul manifestă particularitățile unui atribut de proveniență verbală. Această modalitate de traducere însă sună cam greoi şi s-ar folosi în unele cazuri destul de rare. S-ar prefera construcția cu predicatul impersonal, urmat de o propoziție subiectivă:

... este considerat ca având un rol important...
... е смятан за имащ важна роля...
*... е смятан като да има важна роля** (un model arhaic)
... (за него) се смята, че има важна роля.

Construcția în discuție poate apărea şi sub altă formă, în care locul gerunziului se ocupă de o altă formă nepersonală - infinitivul:

... cel considerat a fi „creierul" atentatelor...
... смятаният, че е "мозъкът" на атентатите.../... смятаният за "мозъка" на атентатите...

Concluzii:

Construcția *ca* + gerunziu în poziția de predicativ suplimentar apare ca un grup bine sudat, relativ compact. Credem că necesitatea prepoziției este impusă concomitent de verbul regent, din cauza imposibilității de a se

BDD-A24298 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)

lega direct de gerunziu, şi de semantica gerunziului însuşi. Însă înlocuirea prepoziție *ca* cu o altă prepoziție, chiar şi acceptată de recțiunea regentului, este, tot aşa, imposibilă. Funcția sintactică a gerunziului din construcție variază: de la copulă nepredicativă (în cazul verbului *a fi*) până la echivalentul unei propoziții relative reduse (în cazul verbelor predicative). Selecția modalității de traducere a construcției în limba bulgară este limitată de particularitățile formelor nepersonale bulgare, precum şi de respectarea normelor stilistice, care ar impune alegerea uneia dintre variantele transformaționale în defavoarea celorlalte.

Bibliografie

BOIADJIEV, T., KUȚAROV, I., PENCEV, I., *Съвременен български език: Фонетика, Лексикология, Словлобразуване, Морфология, Синтаксис*, „Petr Beron", Sofia, 1998

CARAGIU-MARIOȚEANU, Matilda, *Moduri nepersonale*, în SCL, XIII, 1962, nr.1. p.29-44

CRAŞOVEANU, D., 1970, *Consideraţii asupra elementului predicativ suplimentar*, AUT, VIII, p.225-230

DINDELEGAN, Gabriela Pană, *Sintaxa grupului verbal*, ediția a II-a, Aula, Braşov, 1999

DRĂGHICESCU, Janeta, *Despre dezambiguizarea gerunziului românesc prin traducere*, în LR, XLIX, 2000, nr.2, p.249-260

EDELSTEIN, Frieda, *Sintaxa gerunziului românesc*, 1972, Bucureşti

Gramatica limbii române. I. *Cuvântul*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005

Gramatica limbii române. II. Enunțul, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005

Граматика на съвременния български книжовен език, 2, Морфология, Sofia, 1998

ŞUTEU, Flora, *Însemnări pe marginea anumitor construcţii gerunziale*, în LR, VI, 1957, nr.5, p.15-22

TUNSOIU, Olga, *Verbe copulative la mod nepersonal. (Note sintactice)*, în AUB, XVI, 1967, p.149-164

VASILIU, E., GOLOPENȚIA-ERETESCU, Sanda, *Sintaxa transformațională a limbii române*, Bucureşti, 1969

BDD-A24298 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:02 UTC)